

(א) [לעיל 5: כחצות פ"א, 5] סנהדרין ו' ג' לקמן ק"י: כחצות פ"א: (א) כלאים פ"ז מ"ד ר"י ימות פ"ג, (ד) ז"ב ב' [ו'ש"ק], (ה) ז"ב אלו מלאו דף ג' פ"י פ"י בית חיים ללמוד לכן אומנות להפטרם בו ומוקות ומורות כמצי ברש"א דקד"ק, (ו) [ד"ה שפנים], (ז) מיתר, (ח) [ד"ה שפירקין], (ט) [ד"ה השתא], (י) [ד"ה וסגרי].

הגהות הב"ח

(א) הוב"ב ד"ה מיהר וכו' דר"מ היא דלאן וכו'; (ב) בא"ד מיהר קשה מיהר את הטמא כ"ל; (ג) בא"ד והא דבעי הכא לאוסינו דר"מ דדאין וכו'; (ד) בא"ד ואין זה אלא גרס: (ה) ד"ה מחילת וכו' שאין זה משנה:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מחיצת וכו' כבה החיא משנה בהמספך. ע"י לקמן דף קטו ע"ב מוס' ד"ה ל"ז ב':

רבינו הגאון

בית חיייהם את הדרך זו וגמילות חסדים אשר לכו זה ביקור חולים בה זו קבורה ואת המעשה זו קבורה אשר יעשו זה לפנים משורת הדין. ריש לקיש אחוי דבר לר' אלעזר אמ' ליה מפליא הוא אמ' ליה חזי דעלך סמיכנא, אמ' ליה לבמא אמ' ליה דא משתבח בישא מייחיבנא לך, והא את הוא דאמרת מאן הוא תנא דדאין דבא דגראמי ר' מאיר, מאיר לאו ר' מאיר ולא סבירא לך כוותיה, אמ' ליה לא בר' מאיר וסבירא לו כוותיה, ורייקיני הי ר' מאיר אילימא הא תנא דן את הדין זוכה החיוב חיוב הזכאי כול', ורחיקן הא ר' אילימא והוא שנטל ותנן ביד. אלא לצבוע לו אדום וצבעו שחור, חדין דילמא שני התם בדידים קא עביד, אלא הא מחיצת חסדים שנפרצה אומ' לו לבעל הכרם גרוד נתייש ולא גרד הרי זה קידש וחייב באחריותו, פ"י חיובי לשלם הורע קדימא לן זה סומך לגרד ויורע זה סומך ונטע, וכיין שפירק הגרד נתערבו ונאסר תבואת הכרם והורע ומפני שלא גרד גרם לו להיאסר, לפיכך מחייב בעל הגרד לשלם דמי הורע שנאסר נתברר כי א"כ"ש שלא עשה מעשה בדידים אלא ישב ולא גרד וגרם הוה לחבירו חיוב וכן הלכה. מתני'. נתן צטר לצבוע והקדיחתי יורה נתון לו דמי צמורה, צבוע כפור כול'. פ"י צבוע כולבוס, ופ"י כולבוס

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

ק.

עין משפט
גז' מצוה

ע"א א מ"י פ"י מהל' שפירות הלכה ה סמג ע"ש פ"י טו"ש"ע ח"מ ס' טו סעיף ו';
פ ב מ"י פ"י מהל' חובל ומזיק הלכה י"א וע"ש בהשגות ובמ"מ סמג ע"ש טו טו"ש"ע ח"מ ס' שפ"ו סעיף א';
פ א ג ד מ"י פ"י מהלכות סנהדרין הלכה ג סמג ע"ש טו טו"ש"ע ח"מ ס' כה סעיף ג';
פ ב ה מ"י פ"י מהל' כלאים הלכה ז סמג ע"ש טו טו"ש"ע ח"מ ס' רלו סעיף מו;

פ א ג ד מ"י פ"י מהלכות סנהדרין הלכה ג סמג ע"ש טו טו"ש"ע ח"מ ס' כה סעיף ג';
פ ב ה מ"י פ"י מהל' כלאים הלכה ז סמג ע"ש טו טו"ש"ע ח"מ ס' רלו סעיף מו;

מוסף רש"י

בית חיייהם. ללמוד להם אומנות להפטרם בו, מוקות ומורות כמצי ברש"א דקד"ק (ב"ם ל'). דדאין דינא דגראמי. המחייב את הגורם הפסד לתפירו (כחצות פ"א, 19). שנטל ונתן ביד. שנטל הוא המעשה ממנו צ"ל ופרעו לבעל דין (כחצות פ"א, 19). הרי זה קידש. לשון פ"י מוקדש (דברים כב) אסר מנולת חבירו ומייב לשלם (יבמות פ"ג, 19). מחיצת הכרם. שמקור לשדה הלן של חבירו (ב"ב ב').

לפנים משורת הדין עבד ברתני (רב יוסף) והודעת להם וגו'. והך ברייתא מיימי נמי צפרק אלו מליאות (ב"מ דף ל'): גזי זקן ואינו לפי כבודו ורצי ישמעאל בר' יוסף לפני משורת הדין עבד דתמי כו' אכל צסוק פרק האומנים (שם דף פג). גזי רבה בר

HebrewBooks.org © Moznanim Publishers. No commercial use allowed.

רב הונא דשקליניהו לגלמייהו דהנרו שקולאי לא מיימי לה אלא מיימי למען חלך צדך טובי' ומפ' הר"י מאורלייני"ש ללא שייך לפני משורת הדין אלא צדכר שאחרים חייבין וזה פטור כמו רבי חיילא דהכא ור' ישמעאל ברבי יוסי באלו מליאות (שם דף ל'): אכל בהיא דרבה בר רב הונא אין חילוק בינו לזין אחרים ואין גראה צפרק אלו מליאות (שם דף קד: ושם 105) אמר דעבד לפני משורת הדין גזי הא [דאזוהי] דשמואל אשכחניהו להנך חמרי צמדצרה אהדיניהו למרייהו לצמר מריסר ירמי שתא ובהיא פטרי כ"ע וי"ל דהנהו שקולאי לא שייך לפני משורת הדין כיון שעשו לו היזק גדול בפשיעה ששיצרו לו חצית של יין: אחריו דינא דר' אצעור. ריך למיגמר לא היה מחויב כדמשמע גזי ר' חיילא דעבד לפני משורת הדין והא דקאמר (מר) חזי דעלך קסמיכנא אפילו לא אמר הוה מחייב

בית חיייהם את הדרך זו וגמילות חסדים ילכו זו ביקור חולים בה זו קבורה את המעשה זה הדין אשר יעשו זו לפני משורת הדין ריש לקיש אחוי ליה דינא לרבי אלעזר אמר מעליא הוא אמר ליה חזי דעלך קא סמיכנא א"ל כי סמכת עלי' מאי למימרא דאי משתבח בישא בעינא לאיחלופי לך והא את הוא דאמרת רבי מאיר הוא (דדאין דינא דגראמי מאי לאו ר' מאיר ולא סבירא לך כוותיה א"ל לא ר' מאיר וסבירא לך כוותיה הי רבי מאיר אילימא רבי מאיר (ר' ל' ב' פ' סימן) דתנן את הדין זוכה את החיוב חיוב את הזכאי טימא את הטהור טיהר את הטמא

מה שעשה עשוי וישלם מביתו הא איתמר עלה אמר רבי אילעא אמר רב יהוא שנטל ונתן ביד אלא הא ר' מאיר וצבעו אדום שחור וצבעו אדום אלא הא ר' מאיר רתנן ג' המסכך גפנו על גבי תבואתו של חבירו הרי זה קידש וחייב התם גמי קא עביד בידים אלא הא ר"מ דתניא (מחיצת הכרם שנפרצה אומר

כמו ר' חיילא דאע"ג ללא אמרה ליה הוה מחייב אי לאו משום דלא הוה ריך למיפך ורז אלפס כחז דלעולם לא מחייב עד שיאמרו לו: **טימא את הטהור**. אע"ג דאמר בהניזקין (גיטין דף קד: ב) המטמא והממעה והממסך בשוגג פטור הכא אית ליה לחיובי אע"ג דשוגג הוא מההיא טעמא דמחייב התם כמזיד למי' היזק שאין ניכר לא שמה היזק כדי שלא יחא כל אחד ואחד הולך ומטמא טהרותיו של חבירו הכא נמי חייב כדי שידקדק צדין יפה ולמ"ד נמי שמה היזק ושוגג פטור כדי שידעו הכא חייב דליכא למיחש להכי דאפילו טיהר את הטמא ועירבו עם פירותיו ליכא למיחש שמה אח"כ לא יודיענו שהן טמאים דכיון שדיין זה חכם וצביל הוראה ודאי ודיעבד: **טיהר את הטמא** מה שעשה עשוי וישלם מותרו. א"כ ליישב מיהר את הטמא צבוע ע"ש אלא כשעירבו עם פירותיו כדמסקנא

בפ' אחד דיני ממונות (סנהדרין דף ל: ושם 105) וצפרק עד כמה (בכורות דף קא: ושם) דלאס הן בעין לא מה שעשה עשוי ולא ישלם מצימו שייך בהן והא דלא מפרש הכי אלא כי מוקי לה כשנשא ונתן ציד לאו משום דמעיקרא לאו צהכי עסקינן אלא דמעיקרא לא איירי כשעירבן חכם אלא הצעלים אכל במסקנא קאמר שהחכם צעלמו עירבן וצכורות שצא ליישב וישלם מצימו צטיהר את הטמא כשעירבו עם פירותיו איירי כשעירבו עם פירות מועטים וצכנהדרין שצא ליישב מה שעשה עשוי איירי כשעירבו עם פירות מרובים ונתפלטו הטמאים ברוב דמרוויחו ליכא לאוקמי בעינן אחד דפשיטא דצמקום מה שעשה עשוי שהוא טהור לא שייך ישלם מצימו וא"ת למאי דבעי לאוקמי כר"מ היכי מתצטלים הטמאים ברוב והא ס"ל לר"מ בהניזקין (גיטין דף קד: ב) גזי אגוזי פרך ורימוני צאדן נפלו ונתפלטו אפילו שוגג לא יעלו וי"ל דשוגג כי האי שעשה ע"פ חכם לא קניס ר' מאיר א"כ התם דוקא שנתפלטו אחר הנפילה שחאסרו בתחילת מערבותן קאמר ר' מאיר ללא יעלו אכל כס נתפלטו קודם שנתערבו מודה ר"מ דשרי לרן בהך מילתא דוקא דדאין דינא דגראמי אתיא כר"מ מיהר מאיר וצביל ודעבד: מהכא דר' מאיר (ה) דדאין דינא דגראמי ואמאי מוקי לה נמי כשנשא ונתן ציד בלא נשא ונתן ציד חייב אפילו לרבנן דלא דיניי דינא דגראמי כיון דצמרייהו צעלמא קס דינא דממוכה צפרק אחד דיני ממונות (סנהדרין דף ל: ושם 105) דקאמר אי אמרת צשלמא טעה צדכר משנה אין חוזר אלמא קס דינא היינו דקמפחד ר"ט אלא אי אמרת חוזר לימא ליה כיון דאילו הואי פרה [קמן] הוה הדרא השתא נמי דינך לאו דינא ולא כלום עבדת והתם ע"כ אתי כרבנן לר"מ דדאין דינא דגראמי אע"ג דאילו הואי קמן הוה הדר היה לו להמחייב כמו מראה דינר לשולחני דחייב אע"ג דאילו הוה קמן הוה מהדר ליה וי"ל דלעולם היא סוגיא כר"מ ולא דמי למראה דינר לשולחני דכיון שהראהו לשולחני שוב לא היה לו להראותו לאחר אכל גזי פרה כשחאסרה לו חכם זה לא היה לו למחר להאחילה לו כלבים או לערסם עם פירות והיה לו לישאל עדיין לנכס אחר ומיהו קשה מטיהר (ה) הטמא אמאי מחייב חכם אפילו לר"מ צמה שעירבו צעל הצית עם פירות נימא כיון דאילו לא עירבו הוה הדר השתא נמי לאו כלום עבד וכן צרישא דרך דין את חכם צפ' עד כמה (בכורות דף קא: ושם) דתנן מי שאינו מומחה וראה את הבכור ונשחט על פיו הרי זה יקצר וישלם מצימו ואמאי נימא כיון דאילו לא נשחט היה מותר השתא נמי לאו כלום עבד וע"כ דע"כ סוגיא דהכא ודכורות ללא כרז חסדא דהא משמע דלתיבא דר"מ ניחא ליה בלא נשא ונתן ציד אלא כרז ששת וא"כ כיון דמה שעשה עשוי משום דאיירי דטעה צשיקול הדעת כדמוקי לה רב ששת צריש סנהדרין (דף קד: א) למה נמחייב הדיין לרבנן צמאי דנגע ציה שרץ הלא בלאו הכי מה שעשה עשוי ועוד היכא דקס דינא למה לא יתחייב אפילו לרבנן דלא דיניי דינא דגראמי מ"ש מכהנים שפיגלו צמקדש דמוזיין חיידין צין לר"מ צין לרבנן אע"ג דצדכור צעלמא מייפסל ולא חשיב דינא דגראמי וגראה לפרש דכל היכא דקס דינא אפילו צדכור חשיב כמעשה ולא כגרמא ומחייב אפילו לרבנן אכל היכא דאילו הוה קמן הוה הדר כגון מראה דינר וכגון טעה צדכר משנה לר"מ חייב ולרבנן פטור דהא ודאי גרמא הוה מה שהאכילו אחרי כן על פיו או מה שעירבו עם פירותיו וסוגיא דסנהדרין צרבנן והא דבעי הכא לאו כוחי דר"מ (א) דאין דינא דגראמי מטיהר את הטמא דחייב חכם צמה שעירבם צעל הצית עם פירותיו ומחייב את הזכאי דחייב חכם אמאי דשילס זכאי אחר כך אכל טימא את הטהור וזכה את החייב צדכורו של חכם מה שעשה עשוי חייב לשלם אפילו לרבנן דלא דיניי דינא דגראמי וכן צפרק עד כמה (בכורות דף קא: ושם) דקאמר לימא תנן סתמא כר"מ משום טיהר את הטמא וחייב את הזכאי קאמר ולא משום טימא את הטהור וזכה את החייב והא דמפרש התם לשנויי מתני' כרבנן טימא את הטהור דנגע צה שרץ זוכה את החייב שהיה לו משכון ונטלו הימנו אגב אחריות מפרש להו א"כ סוגיא דהתם כרז חסדא ומפרש האמת ורישא דמי שאין מומחה וראה את הבכור ונשחט על פיו לאו דוקא אלא הוא עצמו שחטו וצ"ע לרבנן מ"ש דפטרי צשורף שטרות חבירו מטימא הטהור וכהנים שפיגלו דלא חשיב דינא דגראמי דמה לי אס גורם לו הפסד ע"י ששורף שטרותיו ומה לי ע"י דיבורו וי"ל דדיבור חשיב כמעשה והוי מוקי צגוף הממון צדיים אכל צשורף שטר חנוע צגוף הממון וניירא צעלמא הוה דקלי מיימה ואין (ה) אלא גרס צעלמא ועוד וי"ל דסוגיא דהכא ודכורות ללא כרז ששת אלא כרז חסדא ללא קס דינא צדיבורי צעלמא ואיירי צנשא ונתן ציד כדמוקי התם רז כחוקא אלא דס"ד דמי' דנשא ונתן צביל דינין ודחי דחייב צנשא ונתן ציד הדיין עצמו: **שאני** התם דבידיים עביד. תימא ודקארי לה מאי קארי לה וי"ל משום דאין האמר משתנה מיד כשנתן צממניס דאין קולט הצבע מיד עד צ' ימים או ג' וגרמא צעלמא הוה דומה למסכך גפנו שאין מוזיק עד אחר זמן וצתרווייהו משני צדיים קעביד ומ"מ מסכך גפנו לא מוזיק כל כך צדיים כמו צממר לצבע לפיכך הציאה אחר כך: **מחיצת הכרם שנפרצה** בו'. אור"ת שאין (ה) משנה צשום מקום אלא צרייתא היא ומ"מ דייק דלמאי כר"מ * מכה היא משנה דהמסכך דלעיל דפליגי התם צבסיפא ר' יוסי ור"ש ואמרי אין אדם אוסר דבר שאין שלו וא"כ צרייתא דמחילת הכרם כר' יוסי ור"ש לא אתיא אלא כת"ק דידהו דהיינו כר"מ דסתם משנה ר"מ היא וא"ת ומאן תנא דפליגי אדר"מ צדינא דגראמי דרבי יוסי ור"ש לא פליגי אלא משום דאין אדם אוסר דבר שאין שלו ורבנן דפליגי אדר"ש צדכר הגורם לממון ליכא למימר דיש חילוקין כדפרישית צמרובה (לעיל דף עא: ב) וי"ל דההוא תנא צפרק המניח (לעיל דף קא: ב) דקתני שחטו ונתנו צממתה מה שעשה עשוי פליג אר"מ דמשמע דיש לפטור יותר צשורף שטרותיו מצשחטו ולמאן דדאין דינא דגראמי אמר לעיל דמגני ציה דמי שטרף מעליא: